

Số: 9955 /BNNMT-QLĐĐ

Hà Nội, ngày 04 tháng 12 năm 2025

V/v trả lời kiến nghị của cử tri tỉnh Bắc Ninh

gửi đến Kỳ họp thứ 10, Quốc hội khóa XV

VP. ĐOÀN ĐBQH TỈNH BẮC NINH

ĐẾN Số: 8193

Ngày: 15/12/2025

Chuyển: Lưu

Số và ký hiệu HS:

Kính gửi: Đoàn đại biểu Quốc hội tỉnh Bắc Ninh ✓

Bộ Nông nghiệp và Môi trường nhận được kiến nghị của cử tri tỉnh Bắc Ninh do Đoàn Đại biểu Quốc hội tỉnh Bắc Ninh chuyển đến tại Văn bản số 118/ĐĐBQH-TTĐN ngày 24 tháng 10 năm 2025 về việc chuyển kiến nghị của cử tri gửi tới Kỳ họp thứ 10, Quốc hội khóa XV. Bộ Nông nghiệp và Môi trường trân trọng cảm ơn Đoàn đại biểu Quốc hội tỉnh Bắc Ninh đã gửi ý kiến kiến nghị của cử tri tỉnh Bắc Ninh đến Bộ.

Bộ Nông nghiệp và Môi trường xin báo cáo Đoàn đại biểu Quốc hội và cử tri tỉnh Bắc Ninh như sau:

1. Câu số 1: “1. Về hỗ trợ ổn định đời sống khi Nhà nước thu hồi đất cho hộ gia đình, cá nhân đang sử dụng đất nông nghiệp:

Cử tri phản ánh, quy định trên tại khoản 1, khoản 2 Điều 19 Nghị định số 88/2024/NĐ-CP ngày 15/7/2024 của Chính phủ được sửa đổi bổ sung tại khoản 4 Điều 2 Nghị định số 226/2025/NĐ-CP ngày 15/8/2025 của Chính phủ về Sửa đổi, bổ sung một số điều của các Nghị định quy định chi tiết thi hành Luật Đất đai chưa phù hợp, cụ thể là:

- Tại điểm a, c, d khoản 1 Điều 19 của Nghị định số 88/2024/NĐ-CP ngày 15/7/2024 của Chính phủ quy định hộ gia đình, cá nhân đang sử dụng đất nông nghiệp nếu đủ điều kiện được bồi thường về đất thì được hỗ trợ ổn định đời sống như sau:

“a) Thu hồi từ 30% đến 70% diện tích đất nông nghiệp đang sử dụng thì được hỗ trợ trong thời gian 6 tháng nếu không phải di chuyển chỗ ở và trong thời gian 12 tháng nếu phải di chuyển chỗ ở; trường hợp phải di chuyển đến vùng có điều kiện kinh tế - xã hội khó khăn hoặc có điều kiện kinh tế - xã hội đặc biệt khó khăn thì thời gian hỗ trợ tối đa là 24 tháng. Đối với trường hợp thu hồi trên 70% diện tích đất nông nghiệp đang sử dụng thì được hỗ trợ trong thời gian 12 tháng nếu không phải di chuyển chỗ ở và trong thời gian 24 tháng nếu phải di chuyển chỗ ở; trường hợp phải di chuyển đến vùng có điều kiện kinh tế - xã hội khó khăn hoặc có điều kiện kinh tế - xã hội đặc biệt khó khăn thì thời gian hỗ trợ tối đa là 36 tháng;

c) Mức hỗ trợ cho một nhân khẩu quy định tại điểm a và điểm b khoản này được tính bằng tiền tương đương 30 kg gạo trong 01 tháng theo thời giá trung bình tại thời điểm hỗ trợ của địa phương.

d) Số nhân khẩu trong hộ gia đình được hỗ trợ tại khoản này là những người có chung quyền sử dụng đất tại thời điểm phê duyệt phương án bồi thường, hỗ trợ, tái định cư và nhân khẩu là thành viên hộ gia đình phát sinh sau thời điểm giao đất nông nghiệp cho hộ gia đình đó (nếu có); việc xác định số nhân khẩu có chung quyền sử dụng đất do các thành viên trong hộ gia đình tự thỏa thuận và chịu trách nhiệm trước pháp luật”.

- Tại khoản 2 Điều 19 của Nghị định số 88/2024/NĐ-CP ngày 15/7/2024 của Chính phủ quy định:

“2. Trường hợp hộ gia đình, cá nhân đang sử dụng đất quy định tại khoản 1 Điều này bị thu hồi dưới 30% diện tích đất nông nghiệp đang sử dụng; hộ gia đình, cá nhân đang sử dụng đất không đủ điều kiện bồi thường về đất hoặc do nhận giao khoán đất để sử dụng vào mục đích nông nghiệp, lâm nghiệp, nuôi trồng thủy sản, làm muối từ các nông, lâm trường quốc doanh hoặc công ty nông, lâm nghiệp được chuyển đổi từ các nông, lâm trường quốc doanh, tập đoàn sản xuất nông nghiệp, hợp tác xã nông nghiệp và có hợp đồng giao khoán sử dụng đất thì Ủy ban nhân dân cấp tỉnh quyết định mức hỗ trợ, thời gian hỗ trợ, định kỳ chi trả tiền hỗ trợ cho phù hợp với từng trường hợp cụ thể nhưng không vượt quá mức hỗ trợ quy định tại khoản 1 Điều này”.

Như vậy theo các quy định trên, việc hỗ trợ ổn định đời sống khi nhà nước thu hồi đất được tính bằng gạo/nhân khẩu. Tuy nhiên, trong quá trình xây dựng các quy định trên tại địa phương, tỉnh Bắc Ninh gặp một số khó khăn, vướng mắc sau:

- Hộ gia đình có 100 m² đất nông nghiệp đang sử dụng, Nhà nước thu hồi 75 m² đất, tương đương với tỷ lệ 75% thì được hưởng mức hỗ trợ theo quy định tại điểm a khoản 1 Điều 19 của Nghị định số 88/2024/NĐ-CP.

- Hộ gia đình có 1.000 m² đất nông nghiệp đang sử dụng, Nhà nước thu hồi 290 m² đất, tương đương với tỷ lệ 29% thì được hưởng mức hỗ trợ theo quy định tại khoản 2 Điều 19 của Nghị định số 88/2024/NĐ-CP.

Như vậy, hộ gia đình, cá nhân có diện tích đất thu hồi ít hơn nhưng lại được hưởng mức hỗ trợ cao hơn.

Quy định trên là chưa phù hợp, đề nghị sửa đổi quy định về hỗ trợ ổn định đời sống khi Nhà nước thu hồi đất cho hộ gia đình, cá nhân đang sử dụng đất nông nghiệp được tính bằng đồng/m² đất thu hồi, không tính bằng gạo/nhân khẩu như hiện nay.”

Về kiến nghị này, Bộ Nông nghiệp và Môi trường xin báo cáo như sau:

Theo quy định tại điểm a khoản 1 Điều 108 Luật Đất đai năm 2024, khoản 1 Điều 19 Nghị định số 88/2024/NĐ-CP ngày 15 tháng 7 năm 2024 của Chính phủ quy định về bồi thường, hỗ trợ, tái định cư khi Nhà nước thu hồi đất (được bổ sung tại khoản 4 Điều 2 Nghị định số 226/2025/NĐ-CP ngày 15 tháng 8 năm 2025 của Chính phủ) thì việc hỗ trợ ổn định đời sống tính bằng tiền tương

đương 30 kg gạo/tháng/nhân khẩu trong hộ gia đình có đất thu hồi. Đây là quy định được kế thừa từ Luật Đất đai năm 2013, đã được thực hiện ổn định. Việc hỗ trợ ổn định đời sống tính theo nhân khẩu, không tính trên đơn vị (m²) tích đất thu hồi là phù hợp với tính chất của khoản hỗ trợ nhằm trợ giúp, đảm bảo ổn định đời sống cho nhân khẩu trong hộ gia đình bị ảnh hưởng khi Nhà nước thu hồi đất nông nghiệp. Việc xác định tỷ lệ % diện tích đất nông nghiệp thu hồi trên diện tích đất nông nghiệp đang sử dụng chỉ là điều kiện để xem xét được thuộc trường hợp hỗ trợ tại khoản 1 Điều 19 Nghị định số 88/2024/NĐ-CP (thu hồi từ 30% diện tích đất nông nghiệp) hay khoản 2 Điều 19 Nghị định số 88/2024/NĐ-CP (thu hồi dưới 30% diện tích đất nông nghiệp).

Về kiến nghị của cử tri tỉnh Bắc Ninh đề nghị thay đổi cách tính hỗ trợ ổn định đời sống bằng tiền/m² đất thu hồi (khác với cách tính bằng tiền tương đương 30 kg gạo/tháng/nhân khẩu theo quy định hiện hành) cần phải được nghiên cứu, đánh giá toàn diện, đầy đủ trên cơ sở tổng kết ý kiến các địa phương trong quá trình thực hiện hỗ trợ ổn định đời sống theo quy định tại Nghị định số 88/2024/NĐ-CP. Bộ Nông nghiệp và Môi trường xin ghi nhận ý kiến của cử tri tỉnh Bắc Ninh để tiếp tục nghiên cứu trong quá trình hoàn thiện chính sách, pháp luật về đất đai.

2. Câu số 2: “Về hỗ trợ đào tạo, chuyển đổi nghề:

- Tại khoản 1 Điều 109 Luật Đất đai 2024 quy định hỗ trợ đào tạo, chuyển đổi nghề và tìm kiếm việc làm cho hộ gia đình, cá nhân khi Nhà nước thu hồi đất:

“1. Hỗ trợ bằng tiền không quá 05 lần giá đất nông nghiệp cùng loại trong bảng giá đất của địa phương đối với toàn bộ diện tích đất nông nghiệp thu hồi nhưng không vượt quá hạn mức giao đất nông nghiệp tại địa phương theo quy định tại Điều 176 của Luật này đối với các đối tượng sau đây:

a) Hộ gia đình, cá nhân trực tiếp sản xuất nông nghiệp đang sử dụng đất nông nghiệp do được Nhà nước giao, nhận chuyển nhượng, nhận thừa kế, nhận tặng cho, được công nhận quyền sử dụng đất khi Nhà nước thu hồi đất không có đất để bồi thường và đã được bồi thường bằng tiền;

b) Cá nhân thuộc đối tượng bảo trợ xã hội, đối tượng được hưởng chế độ trợ cấp xã hội hằng tháng theo quy định của pháp luật, thương binh, bệnh binh, gia đình liệt sĩ khi Nhà nước thu hồi đất nông nghiệp mà không có đất để bồi thường và đã được bồi thường bằng tiền;

c) Hộ gia đình, cá nhân sử dụng đất do nhận giao khoán đất để sử dụng vào mục đích nông nghiệp, lâm nghiệp, nuôi trồng thủy sản từ các nông, lâm trường quốc doanh hoặc công ty nông, lâm nghiệp được chuyển đổi từ các nông, lâm trường quốc doanh đang trực tiếp sản xuất nông nghiệp và có nguồn thu nhập ổn định từ sản xuất nông nghiệp trên đất đó, trừ trường hợp cá nhân là cán bộ, công nhân viên của nông, lâm trường quốc doanh, của công ty nông, lâm nghiệp được chuyển đổi từ các nông, lâm trường quốc doanh đã nghỉ hưu, nghỉ mất sức lao động, thôi việc được hưởng trợ cấp;

d) Hộ gia đình, cá nhân đang sử dụng đất do nhận giao khoán đất của tập đoàn sản xuất nông nghiệp, hợp tác xã nông nghiệp đang trực tiếp sản xuất nông nghiệp và có nguồn thu nhập ổn định từ sản xuất nông nghiệp trên đất đó.”

- Về hộ gia đình, cá nhân trực tiếp sản xuất nông nghiệp được quy định ở các văn bản sau:

+ Tại khoản 6 Điều 3 Luật Đất đai 2024 quy định:

“6. Cá nhân trực tiếp sản xuất nông nghiệp là cá nhân đã được Nhà nước giao đất, cho thuê đất, công nhận quyền sử dụng đất nông nghiệp; nhận chuyển quyền sử dụng đất nông nghiệp mà có thu nhập từ sản xuất nông nghiệp trên đất đó theo quy định của Chính phủ”.

+ Tại Điều 3 Nghị định số 102/2024/NĐ-CP ngày 30/7/2024 của Chính phủ quy định cá nhân trực tiếp sản xuất nông nghiệp là cá nhân đã được Nhà nước giao đất, cho thuê đất, công nhận quyền sử dụng đất nông nghiệp; nhận chuyển quyền sử dụng đất nông nghiệp mà có thu nhập từ sản xuất nông nghiệp trên đất đó, trừ các trường hợp sau đây:

“1. Cán bộ, công chức, viên chức, sĩ quan tại ngũ, quân nhân chuyên nghiệp, công chức quốc phòng, công nhân và viên chức quốc phòng, sĩ quan, hạ sĩ quan, công nhân công an, người làm công tác cơ yếu và người làm công tác khác trong tổ chức cơ yếu hưởng lương từ ngân sách nhà nước;

2. Người hưởng lương hưu;

3. Người nghỉ mất sức lao động, thôi việc được hưởng trợ cấp bảo hiểm xã hội hằng tháng;

4. Người lao động có hợp đồng lao động không xác định thời hạn”.

+ Tại khoản 1 và khoản 2 Điều 22 Nghị định số 88/2024/NĐ-CP ngày 15/7/2024 của Chính phủ quy định về hỗ trợ đào tạo, chuyển đổi nghề và tìm kiếm việc làm cho hộ gia đình, cá nhân khi Nhà nước thu hồi đất:

“1. Cá nhân trực tiếp sản xuất nông nghiệp được hỗ trợ đào tạo, chuyển đổi nghề và tìm kiếm việc làm quy định tại điểm a khoản 1 Điều 109 của Luật

Đất đai là cá nhân đang sử dụng đất nông nghiệp mà tại thời điểm phê duyệt phương án bồi thường, hỗ trợ, tái định cư có thu nhập từ sản xuất nông nghiệp trên đất đó và không thuộc các trường hợp sau đây:

a) Cán bộ, công chức, viên chức, sĩ quan tại ngũ, quân nhân chuyên nghiệp, công chức quốc phòng, công nhân và viên chức quốc phòng, sĩ quan, hạ sĩ quan, công nhân công an, người làm công tác cơ yếu và người làm công tác khác trong tổ chức cơ yếu hưởng lương từ ngân sách nhà nước;

b) Người hưởng lương hưu;

c) Người nghỉ mát sức lao động, thôi việc được hưởng trợ cấp bảo hiểm xã hội hằng tháng;

d) Người lao động có hợp đồng lao động không xác định thời hạn.

2. Hộ gia đình trực tiếp sản xuất nông nghiệp được hỗ trợ đào tạo, chuyển đổi nghề và tìm kiếm việc làm quy định tại điểm a khoản 1 Điều 109 của Luật Đất đai là hộ đang sử dụng đất nông nghiệp có ít nhất một thành viên có thu nhập từ sản xuất nông nghiệp trên đất đó (bao gồm cả thành viên phát sinh sau thời điểm sử dụng đất nông nghiệp) tại thời điểm phê duyệt phương án bồi thường, hỗ trợ, tái định cư và không thuộc các trường hợp quy định tại điểm a, b, c và d khoản 1 Điều này.”

+ Tại khoản 5 Điều 22 Nghị định số 88/2024/NĐ-CP (được bổ sung bởi khoản 5 Điều 2 Nghị định số 226/2025/NĐ-CP) quy định:

“5. Hộ gia đình, cá nhân trực tiếp sản xuất nông nghiệp được hỗ trợ đào tạo, chuyển đổi nghề và tìm kiếm việc làm quy định tại điểm a khoản 1 Điều 109 Luật Đất đai bao gồm cả trường hợp đủ điều kiện được cấp Giấy chứng nhận quyền sử dụng đất, quyền sở hữu tài sản gắn liền với đất”.

Như vậy, cá nhân trực tiếp sản xuất nông nghiệp là cá nhân đang sử dụng đất nông nghiệp mà tại thời điểm phê duyệt phương án bồi thường, hỗ trợ, tái định cư có thu nhập từ sản xuất nông nghiệp trên đất đó và không thuộc các trường hợp quy định tại điểm a, b, c và d khoản 1 Điều 22 Nghị định số 88/2024/NĐ-CP; Hộ gia đình trực tiếp sản xuất nông nghiệp là hộ đang sử dụng đất nông nghiệp có ít nhất một thành viên có thu nhập từ sản xuất nông nghiệp trên đất đó (bao gồm cả thành viên phát sinh sau thời điểm sử dụng đất nông nghiệp) tại thời điểm phê duyệt phương án bồi thường, hỗ trợ, tái định cư và không thuộc các trường hợp quy định tại điểm a, b, c và d khoản 1 Điều 22 Nghị định số 88/2024/NĐ-CP.

Thực tế trên địa bàn tỉnh Bắc Ninh đang vướng mắc trong việc xác định cá nhân, hộ gia đình trực tiếp sản xuất nông nghiệp và có thu nhập từ sản xuất nông nghiệp, cụ thể: Một số trường hợp được giao đất nông nghiệp năm 1992, đã được cấp GCNQSDĐ, nay đi làm ăn xa, không có hộ khẩu thường trú tại địa phương, không trực tiếp sản xuất nông nghiệp...nên địa phương băn khoăn trong việc xác định có đang sử dụng đất nông nghiệp và có nguồn thu từ sản xuất nông nghiệp không?

Căn cứ tình hình thực tế và các quy định trên, để đẩy nhanh tiến độ thực hiện bồi thường, giải phóng mặt bằng các dự án và đơn giản trong tổ chức thực hiện, đề nghị sửa đổi quy định về hỗ trợ đào tạo, chuyển đổi nghề theo hướng: các trường hợp đủ điều kiện được bồi thường, hỗ trợ theo quy định và không thuộc các trường hợp quy định tại điểm a, b, c và d khoản 1 Điều 22 Nghị định số 88/2024/NĐ-CP được hỗ trợ đào tạo nghề mà không phải xác định trực tiếp sản xuất nông nghiệp và có nguồn thu từ sản xuất nông nghiệp.”

Về kiến nghị này, Bộ Nông nghiệp và Môi trường xin báo cáo như sau:

- Tại điểm a, khoản 1 Điều 109 Luật Đất đai 2024 quy định hỗ trợ đào tạo, chuyển đổi nghề và tìm kiếm việc làm cho hộ gia đình, cá nhân khi Nhà nước thu hồi đất:

“1. Hỗ trợ bằng tiền không quá 05 lần giá đất nông nghiệp cùng loại trong bảng giá đất của địa phương đối với toàn bộ diện tích đất nông nghiệp thu hồi nhưng không vượt quá hạn mức giao đất nông nghiệp tại địa phương theo quy định tại Điều 176 của Luật này đối với các đối tượng sau đây:

a) Hộ gia đình, cá nhân trực tiếp sản xuất nông nghiệp đang sử dụng đất nông nghiệp do được Nhà nước giao, nhận chuyển nhượng, nhận thừa kế, nhận tặng cho, được công nhận quyền sử dụng đất khi Nhà nước thu hồi đất không có đất để bồi thường và đã được bồi thường bằng tiền;

- Tại khoản 1, khoản 2 Điều 22 Nghị định số 88/2024/NĐ-CP ngày 15 tháng 7 năm 2024 của Chính phủ quy định về bồi thường, hỗ trợ, tái định cư khi Nhà nước thu hồi đất quy định:

“Điều 22. Hỗ trợ đào tạo, chuyển đổi nghề và tìm kiếm việc làm cho hộ gia đình, cá nhân khi Nhà nước thu hồi đất

1. Cá nhân trực tiếp sản xuất nông nghiệp được hỗ trợ đào tạo, chuyển đổi nghề và tìm kiếm việc làm quy định tại điểm a khoản 1 Điều 109 của Luật Đất đai là cá nhân đang sử dụng đất nông nghiệp mà tại thời điểm phê duyệt phương án bồi thường, hỗ trợ, tái định cư có thu nhập từ sản xuất nông nghiệp trên đất đó và không thuộc các trường hợp sau đây:

a) Cán bộ, công chức, viên chức, sĩ quan tại ngũ, quân nhân chuyên nghiệp, công chức quốc phòng, công nhân và viên chức quốc phòng, sĩ quan, hạ sĩ quan, công nhân công an, người làm công tác cơ yếu và người làm công tác khác trong tổ chức cơ yếu hưởng lương từ ngân sách nhà nước;

b) Người hưởng lương hưu;

c) Người nghỉ mất sức lao động, thôi việc được hưởng trợ cấp bảo hiểm xã hội hằng tháng;

d) Người lao động có hợp đồng lao động không xác định thời hạn.

2. Hộ gia đình trực tiếp sản xuất nông nghiệp được hỗ trợ đào tạo, chuyển đổi nghề và tìm kiếm việc làm quy định tại điểm a khoản 1 Điều 109 của Luật Đất đai là hộ đang sử dụng đất nông nghiệp có ít nhất một thành viên có thu nhập từ sản xuất nông nghiệp trên đất đó (bao gồm cả thành viên phát sinh sau thời điểm sử dụng đất nông nghiệp) tại thời điểm phê duyệt phương án bồi thường, hỗ trợ, tái định cư và không thuộc các trường hợp quy định tại điểm a, b, c và d khoản 1 Điều này.”

Do đó, đối tượng được hỗ trợ đào tạo, chuyển đổi nghề và tìm kiếm việc làm bằng tiền không quá 05 lần giá đất nông nghiệp cùng loại trong bảng giá đất là hộ gia đình, cá nhân trực tiếp sản xuất nông nghiệp đang sử dụng đất nông nghiệp do được Nhà nước giao, nhận chuyển nhượng, nhận thừa kế, nhận tặng cho, được công nhận quyền sử dụng đất mà được bồi thường bằng tiền (điểm a, khoản 1 Điều 109 Luật Đất đai). Việc xác định cá nhân trực tiếp sản xuất nông nghiệp thực hiện theo quy định tại khoản 1 Điều 22 Nghị định số 88/2024/NĐ-CP (trong đó có điều kiện cá nhân đang sử dụng đất nông nghiệp, có thu nhập từ sản xuất nông nghiệp trên đất đó). Đây là quy định được kế thừa từ Luật Đất đai năm 2013, đã được thực hiện ổn định, nhằm hỗ trợ cho những người bị mất tư liệu sản xuất khi Nhà nước thu hồi đất nông nghiệp được đào tạo, chuyển đổi nghề và tìm kiếm việc làm để có thu nhập ổn định, đảm bảo sinh kế lâu dài.

Về kiến nghị của của cử tri tỉnh Bắc Ninh đề nghị sửa đổi quy định theo hướng mở rộng đối tượng được hỗ trợ đào tạo, chuyển đổi nghề và tìm kiếm việc làm bằng tiền không quá 05 lần giá đất nông nghiệp cần phải được nghiên cứu, đánh giá toàn diện, đầy đủ trên cơ sở tổng kết ý kiến các địa phương sau hơn 1 năm thi hành Luật Đất đai. Bộ Nông nghiệp và Môi trường xin ghi nhận ý kiến của cử tri tỉnh Bắc Ninh để tiếp tục nghiên cứu trong quá trình hoàn thiện chính sách, pháp luật về đất đai.

Trên đây là ý kiến của Bộ Nông nghiệp và Môi trường, trân trọng kính gửi Đoàn đại biểu Quốc hội tỉnh Bắc Ninh để thông tin tới cử tri. Bộ Nông nghiệp và Môi trường trân trọng cảm ơn và rất mong tiếp tục nhận được sự quan tâm, đồng hành của Đoàn đại biểu Quốc hội và cử tri tỉnh Bắc Ninh trong lĩnh vực nông nghiệp và môi trường./.

Nơi nhận:

- Như trên;
- Đoàn Chủ tịch UBTVMTTQ Việt Nam; ✓
- Ủy ban Dân nguyện và Giám sát của Quốc hội;
- Văn phòng Chính phủ;
- Văn phòng Quốc hội;
- Thường trực HĐND, UBND tỉnh Bắc Ninh;
- Trưởng Đoàn ĐBQH tỉnh Bắc Ninh;
- Văn phòng Đoàn ĐBQH và HĐND tỉnh Bắc Ninh;
- Thứ trưởng Nguyễn Thị Phương Hoa;
- Vụ Pháp chế (để tổng hợp, theo dõi);
- Văn phòng Bộ (để đăng tải trên Cổng TTĐT của Bộ);
- Lưu: VT, QLĐĐ (KTPTQĐ).

BỘ TRƯỞNG

Trần Đức Thắng

